

**TEMATY NA WEWNĘTRZNĄ CZĘŚĆ EGZAMINU MATURALNEGO
Z JĘZYKA POLSKIEGO W SESJI WIOSENNEJ
W ROKU SZKOLNYM 2012/2013
W I LO IM. GEN. J. H. DĄBROWSKIEGO W KUTNIE**

I LITERATURA

1. Biblia jako źródło wzorców osobowych. Omów wybrane postacie i wskaż nawiązania do nich w literaturze późniejszych epok.
2. Ideały rycerskie w krzywym zwierciadle satyry. Omów temat na podstawie wybranych utworów.
3. Święty i świętość w literaturze polskiej i powszechnej. Omów temat na przykładach z wybranych utworów .
4. Biblijny topos człowieka wędrowca i jego kontynuacje w literaturze późniejszych epok. Omów zagadnienie, przywołując odpowiednie przykłady.
5. Człowiek – ofiara własnych wyborów lub marionetka w rękach siły wyższej. Rozważ temat, odwołując się do wybranych przykładów.
6. Dialog z tradycją romantyczną w literaturze XX wieku. Zaprezentuj na wybranych przykładach.
7. Przywołując odpowiednie przykłady, rozważ rolę inspiracji biblijnych w literaturze wybranych epok.
8. Problem sensu cierpienia w literaturze XX wieku. Omów temat, odwołując się do kilku wybranych tekstów z literatury polskiej i obcej.
9. Wygnanie i wykorzenienie jako źródło cierpień w literaturze polskiej XX wieku. Omów temat na podstawie wybranych utworów.
10. Moralność obozowa wobec moralności ludzi na wolności. Omów zagadnienie, analizując wybrane utwory literackie.
11. Strategie narracyjne i sposoby opisu obozu koncentracyjnego. Porównaj wybrane utwory literackie.
12. Świadectwa zwycięstwa dobra i miłości w konfrontacji ze złem. Porównaj postawy i losy bohaterów wybranych utworów literackich.
13. Polak w Paryżu. Porównaj wybrane utwory, w których na stolicę świata patrzy przybysz z Polski.
14. Inspiracje antyczne w literaturze. Przedstaw i porównaj wędrowkę wybranego motywu.
15. Kreacje narratora i różne formy narracji– analiza wybranych utworów epickich.

16. Mity i legendy jako tworzywo literatury fantazy. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych przykładów.
17. Analizując celowo dobrane utwory polskie i obce, scharakteryzuj różne odmiany awangardowego dramatu XX wieku.
18. Bunt i pokora jako przykłady zachowań wobec Boga. Przedstaw postawy i ich konsekwencje, odwołując się do wybranych utworów literackich.
19. Literackie portrety kobiet. Omów i oceń ich typy na wybranych przykładach.
20. Fascynacja obrzędami ludowymi w literaturze polskiej. Omów zjawisko, odwołując się do wybranych przykładów.
21. Literackie reinterpretacje mitów antycznych. Scharakteryzuj sposoby i cele tego zjawiska na wybranych przykładach.
22. Motyw wędrówki w literaturze. Przedstaw jego najciekawsze realizacje. Wypowiedź zilustruj odpowiednimi przykładami.
23. Różne obrazy przyrody w literaturze – omów sposoby ich kreowania i funkcje w wybranych utworach.
24. Polacy w satyrze i karykaturze literackiej. Przedstaw funkcje i sposoby kreowania portretów Polaków.
25. Horacjański motyw exegi monumentum w poezji późniejszych epok. Omów jego funkcjonowanie, odwołując się do wybranych przykładów.
26. Poezja jako narzędzie walki z systemem. Omów zagadnienie, analizując wybrane utwory literatury powojennej.
27. Różne ujęcia literackie rewolucji oraz ich funkcje. Omów zagadnienie, odwołując się do przykładów wybranych utworów.
28. Poezja współczesna wobec tradycji sztuki barokowej. Omów na wybranych przykładach.
29. Na wybranych przykładach tekstów XX wieku rozważ, jak młodość determinuje życie bohatera literackiego.
30. Epos homerycki i jego tradycje w literaturze polskiej. Omów na wybranych przykładach.
31. Motyw powstania listopadowego i styczniowego w literaturze polskiego romantyzmu i pozytywizmu. Przedstaw w oparciu o wybrany materiał literacki.
32. Samotni z wyboru czy z konieczności? Rozważ temat na przykładzie bohaterów romantycznych i modernistycznych.
33. Istota tragizmu w dramacie starożytnym i romantycznym. Omów na wybranych przykładach literackich.
34. Postaci kontrowersyjne – ich miejsce i funkcja w literaturze. Rozważ temat, odwołując

się do wybranych przykładów literackich.

36. Dramat człowieka uwikłanego w historię. Zaprezentuj w oparciu o wybrany materiał literacki.

37. Władza i jej wpływ na postępowanie i osobowość człowieka. Omów, odwołując się do wybranych przykładów literackich.

38. Dokumentaryzm i paraboliczność. Scharakteryzuj dwa sposoby przedstawiania rzeczywistości w literaturze polskiej i obcej.

39. Motywy biblijne w poezji polskiej. Przedstaw, odwołując się do wybranych utworów.

40. Rola parodii i groteski w literaturze dawnej i współczesnej. Scharakteryzuj ich funkcje w wybranych utworach należących do różnych gatunków literackich.

41. Literacki wyraz buntowniczej postawy młodych w różnych epokach kultury polskiej. Omów na przykładach.

42. Dzieło literackie jako sposób przekazywania wiedzy o psychice człowieka. Zaprezentuj na wybranym przykładzie.

43. Różne spojrzenie na wieś i jej problemy. Ukaż na wybranych przykładach.

44. Dom i bezdomność. Omów temat, odwołując się do utworów literackich z dwóch różnych epok.

45. Podróż, jej różne wersje i znaczenie w biografii wybranych bohaterów literackich. Zilustruj przykładami.

46. Od „Wesela” do „Tanga”. Omów tradycję romantyczną i nowatorstwo w dramaturgii XX w.

47. Konflikt pokoleń w przekazie literackim. Omów na przykładach z dwu wybranych epok.

48. Motyw winy i kary w literaturze polskiej i obcej. Przedstaw na wybranych przykładach.

49. Symbol w literaturze modernizmu polskiego i europejskiego. Omów na wybranych przykładach z poezji, prozy i dramatu.

50. Motyw śmierci i sposobu umierania w literaturze dawnej oraz współczesnej. Omów z uwzględnieniem dwóch epok.

51. Bohaterowie literaccy wobec ważnych pytań egzystencjalnych. Omów zagadnienie na podstawie wybranych przykładów.

52. Ludowość i fantastyka jako źródło inspiracji twórców XIX i XX wieku. Rozważ problem, odwołując się do wybranych utworów.

53. Franciszkańska akceptacja świata. Wskaż źródła i omów kontynuacje na wybranych przykładach

54. „Młodzi gniewni” w literaturze różnych czasów. Omów na przykładzie co najmniej dwóch epok.

55. Porównaj obrazy Warszawy w literaturze XIX i XX wieku. Wykorzystaj właściwe przykłady.
56. Od Juliusza Verne'a do Stanisława Lema – analizując wybrane utwory, przedstaw ewolucję powieści science fiction.
57. Miłość w literaturze. Porównaj wybrane literackie obrazy miłości, odnosząc je do kontekstu epoki.
58. Topos pożegnania w literaturze. Zaprezentuj różnorodne ujęcia i określ ich funkcje.
59. Literatura faktu. Dokonaj analizy i interpretacji tego zjawiska kulturowego XX w. na wybranych przykładach
60. Dramat ludzkiego sumienia obciążonego zbrodnią. Przedstaw i oceń portrety psychologiczne wybranych postaci literackich.
61. Ludzie godni i niczemni w literaturze. Scharakteryzuj postawy, odwołując się do wybranych utworów.
62. Niezawinione cierpienie i różne próby jego uzasadnienia. Przedstaw problem, odwołując się do wybranych tekstów literackich.
63. Relacje pomiędzy Polakami i Żydami. Przedstaw problem, odwołując się do wybranych przykładów literackich z różnych epok.
64. Historia jako czynnik determinujący ludzki los. Omów problem, odwołując się do wybranych przykładów literackich.
65. Scharakteryzuj i oceń na wybranych przykładach, jaką rolę w społeczeństwie wyznaczili inteligencji twórcy wybranych utworów literackich różnych epok.
66. Świat ludowych wierzeń i wartości oraz jego rola w literaturze. Omów na przykładzie wybranych tekstów literackich.
67. Miasto – synonim cywilizacji i postępu czy obszar zepsucia i degeneracji? Rozważ na przykładzie tekstów literackich.
68. Postać władców w literaturze. Przedstaw i oceń ich wizerunki w różnych epokach.
69. Marzyciele i ich dramat niespełnienia. Omów problem na podstawie wybranych utworów.
70. Rola sztuki i artysty w świetle publicystycznych i poetyckich manifestów różnych epok. Przedstaw na wybranych przykładach.
71. Literackie wizerunki przyjaźni i przyjaciół. Omów na wybranych przykładach.
72. Polski dwór – od sielanki do parodii. Przedstaw na wybranych przykładach literackich.
73. Przedstaw swoje rozważania na temat różnych postaw człowieka wobec zła. Odwołaj się do wybranych utworów.
74. Różne obrazy i rola sił nadprzyrodzonych w literaturze. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
75. Przedstaw twórcę, który jest najbliższy Twoim wyborom moralnym i estetycznym. Uzasadnij swój wybór.
76. Sielankowy i satyryczny obraz wsi. Porównaj różne sposoby prezentacji tematu

w literaturze wybranych epok.

77. Przemiana jako motyw określający osobowość bohatera literackiego. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
78. Wygrywać jest rzeczą ludzką... Na podstawie wybranych utworów oceń postępowanie bohaterów literackich odnoszących zwycięstwa.
79. Blaski i cienie kariery. Rozważ temat, odwołując się do wybranych bohaterów literackich z różnych epok.
80. Omów na wybranych przykładach różne sposoby funkcjonowania motywów ludowych w poezji romantycznej.
81. Miłość jako temat literatury XVI i XVII wieku. Przedstaw różne koncepcje jej ukazywania, odwołując się do wybranych twórców.
82. Bohater samobójca. Rozważ przyczyny i rodzaje samobójstw w wybranych utworach literackich.
83. Literackie realizacje motywu sporu, waśni i kłótni. Omów na wybranych przykładach.
84. Różne sposoby wykorzystania motywu wesela i tańca w tekście literackim. Przedstaw na wybranych przykładach.
85. Odwaga i tchórzostwo. Odwołując się do literatury, scharakteryzuj skrajne postawy bohaterów. Przedstaw konsekwencje przyjęcia prezentowanych postaw.
86. Dziecko i jego dorastanie w niełatwej rzeczywistości dorosłych. Omów na wybranych przykładach literackich z XIX lub XX wieku.
87. Funkcja motywu domu w literaturze. Przedstaw i porównaj na trzech przykładach z różnych epok.
88. Relacje pomiędzy rodzicami a dziećmi. Scharakteryzuj na wybranych przykładach literackich.
89. „Być” i „mieć” to nazwy postaw. Porównaj owe postawy na wybranych przykładach literackich, określając konsekwencje ich przyjęcia dla człowieka.
90. Komizm jako narzędzie walki z ludzkimi wadami. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych przykładów literackich.
91. Dzieło literackie świadectwem swoich czasów. Przedstaw temat, odwołując się do wybranych utworów pochodzących z dwóch epok literackich.
92. Rozważ twórczą i destrukcyjną siłę miłości w życiu człowieka. Omów temat, odwołując się do wybranych przykładów bohaterów literackich.
93. Wybitne postaci w poezji C.K. Norwida. Zaprezentuj ich sylwetki i oceń rolę, jaką wyznaczył im artysta.

II. ZWIĄZKI LITERATURY Z INNYMI DZIEDZINAMI SZTUKI

1. Literatura jako źródło rozmaitych inspiracji we współczesnej kulturze. Wskaż przykłady literackie, filmowe, teatralne.
2. Sen jako metafora. Różne ujęcia w literaturze i sztuce. Omów na wybranych przykładach.
3. Szaleństwo w kulturze. Portrety szaleńców i stosunek do nich – odwołaj się do wybranych przykładów literackich i filmowych.
4. Dialog twórców literatury z filozofami. Przedstaw problem na wybranych przykładach dzieł literatury dawnej lub współczesnej.
5. Artystyczne ujęcie macierzyństwa w literaturze i sztuce. Omów zagadnienie na podstawie wybranych tekstów kultury.
6. Inspiracje biblijne w kulturze. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych przykładów.
7. Analizując wybrane dzieła literackie i malarskie przedstaw, jak sztuka ukazuje małżeństwo.
8. „Człowiek totalitarny”. Omów zjawisko, odwołując się do wybranych utworów literackich i filozoficznych.
9. Historia w dziełach literackich i filmowych adaptacjach. Omów zagadnienie, porównując wybrane powieści i ich ekranizacje.
10. Wielcy kochankowie. Przedstaw ich portrety literackie, teatralne i filmowe.
11. Wojna jako legenda, wojna jako porażająca prawda... Zaprezentuj różne spojrzenia na wojnę w wybranych tekstach kultury (literatura, malarstwo, film, piosenka).
12. Sceny batalistyczne w literaturze, malarstwie i filmie. Przedstaw i porównaj sposób prezentacji.
13. Bohater literacki a jego kreacja filmowa. Dokonaj porównania, uwzględniając środki wyrazu typowe dla literatury i filmu.
14. Kabaret jako zjawisko kulturalne XX wieku. Prześledź ewolucję jego formy i funkcji na wybranych przykładach.
15. Przedstaw literackie i malarskie portrety Sarmatów w kulturze różnych epok.
16. Mogiły, ruiny, opustoszałe zamki...- znaki przemijania w literaturze i malarstwie XVIII i XIX wieku. Omów funkcjonowanie motywu.
17. Literatura i film grozy. Dokonaj porównania, wykorzystując wybrane przykłady.
18. Katastroficzne wizje świata w sztuce XX wieku. Rozważ zagadnienie, odwołując się do wybranych tekstów kultury.
19. Różne ujęcia motywu Apokalipsy w literaturze i sztuce. Przedstaw na wybranych przykładach.
20. Fascynacje tatrzańskie w literaturze i sztuce Młodej Polski. Rozwiń temat, odwołując się do wybranych przykładów.

21. Przyroda jako główny temat i tło literatury i sztuki romantyzmu. Odwołaj się do wybranych tekstów kultury.
22. Porównaj różne wizerunki matki w literaturze i sztukach plastycznych.
23. Porównaj obrazy Warszawy w wybranych utworach literackich i malarstwie XIX wieku.
24. Wielkie tematy narodowe w malarstwie i literaturze polskiej. Omów na przykładzie wybranej epoki/ epok.
25. Powstanie warszawskie i sposób jego ujęcia w literaturze, filmie i fotografii. Zaprezentuj temat na podstawie zebranego materiału.
26. Warszawa widziana heroicznie i satyrycznie. Porównaj różne obrazy miasta utrwalone w wybranych dziełach literackich i filmowych.
27. Eros i Tanatos w sztuce. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
28. Zaświaty w literaturze i wybranych dziełach sztuki. Zaprezentuj na przykładach.
29. Historie mityczne inspiracją dla literatury i sztuki nowożytnej. Omów temat na wybranych przykładach.
30. Motyw vanitas w Biblii i sztuce późniejszych epok. Rozważ zagadnienie na wybranych tekstach kultury.
31. Motywy maryjne w literaturze i sztuce. Przywołaj i omów przykłady.
32. Motyw cierpienia narodu w literaturze i sztuce polskiej. Omów temat na przykładach.
33. Biblia kluczem do odczytywania dzieł sztuki. Omów temat na podstawie wybranych przykładów.
34. Odwołując się do wybranych dzieł literackich, pokaż różnorodność funkcjonowania motywu arkadii w literaturze i malarstwie.
35. Literatura inspiracją dla malarstwa. Przedstaw na wybranych przykładach.
36. Filmowe adaptacje utworów romantycznych. Zaprezentuj i skomentuj wybrane dzieła.
37. Historia w dziełach literackich i filmowych adaptacjach. Omów zagadnienie, porównując wybraną powieść i jej ekranizację.
38. Obraz morza w literaturze i malarstwie. Przedstaw na wybranych przykładach.
39. Portret dziecka w literaturze i sztuce. Porównaj różne sposoby jego kreacji w wybranych tekstach kultury.
40. Sposoby kreowania obrazu natury w poezji i malarstwie. Omów zagadnienie, analizując wybrane dzieła.
41. Funkcje brzydoty w literaturze i innych dziedzinach sztuki. Przeanalizuj wybrane dzieła.
42. Artystyczne interpretacje powstań narodowych w literaturze i malarstwie (analiza porównawcza dzieł).

43. Obraz powstania w getcie warszawskim. Omów, posługując się wybranymi tekstami kultury.
44. Poezja śpiewana - popularyzacja lub deformacja literatury. Omów zagadnienie na podstawie wybranych tekstów.
45. Artystyczne wizje końca świata. Przedstaw temat na podstawie tekstów kultury wybranych epok.
46. Bohaterowie filmowi i literaccy w poszukiwaniu prawdy o sobie. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych przykładów.
47. Portret kobiety jako odzwierciedlenie różnych koncepcji piękna. Omów problem, odwołując się do literatury i sztuki.
48. Fascynacja górami w sztuce. Omów zjawisko na wybranych przykładach z literatury i malarstwa.
49. Na podstawie wybranych utworów literackich i dzieł filmowych przedstaw i oceń postawy bohaterów wobec Holocaustu.
50. Świat orientalny jako źródło inspiracji artystów. Rozwiń temat, odwołując się do wybranych przykładów z różnych dziedzin sztuki.

JĘZYK

1. Język naturalny a język sztuczny – próba charakterystyki porównawczej na przykładzie języka polskiego i esperanto.
2. Zbadaj funkcje stylizacji biblijnej w wybranych tekstach literackich.
3. Omów odmiany i funkcje stylizacji środowiskowej na podstawie wybranych przykładów.
4. Funkcje archaizacji w wybranych polskich powieściach historycznych. Przedstaw na wybranych przykładach.
5. Język literackich kochanków. Określ i scharakteryzuj środki językowe typowe dla mówienia o miłości.
6. Literatura PRL – u a literatura drugiego obiegu. Porównaj sposoby i funkcje mówienia o otaczającej rzeczywistości.
7. Scharakteryzuj język wybranych bohaterów literackich. Uwzględnij cechy ujawniające przynależność środowiskową i charakterologiczną.
8. Moc słowa. Porównaj jej funkcje w poezji i propagandzie powojennej Polski.
9. Nowomowa i kolokwializmy w literaturze współczesnej. Posługując się przykładami konkretnych utworów, przedstaw metody wykorzystywania cech języka potocznego i oficjalnego.
10. Scharakteryzuj na wybranych przykładach słownictwo internetowe. Oceń jego poprawność w kontekście kultury języka.
11. Język naszych przodków. Omów zagadnienie, wybierając jeden okres rozwoju języka lub dzieło konkretnego autora.
12. Przedstaw różne sposoby naśladowania stylów indywidualnych (pastisz, parodia, trawestacja) oraz omów ich funkcję na wybranych przykładach.
13. Język jako narzędzie propagandy i demagogii. Przedstaw na podstawie wybranych przykładów z publicystyki.
14. Przysłowia, sentencje, maksymy, aforyzmy. Dokonaj ich analizy językowej i określ funkcje w wybranych utworach literackich.
15. Scharakteryzuj styl literacki swojego ulubionego pisarza na podstawie wybranych utworów.
16. Języki Twoich rówieśników ... Scharakteryzuj i oceń na podstawie zgromadzonego przez siebie materiału językowego.
17. Scharakteryzuj język trzech polskich współczesnych polityków i poddaj go ocenie.
18. Komizm słowa i sposoby jego realizacji w wybranych utworach różnych autorów i epok.
19. Język komentatorów sportowych a normy poprawnościowe. Przedstaw i oceń problem na zgromadzonym przez siebie materiale rzeczowym.
20. Obecność tradycji antycznej i biblijnej w języku polskim. Omów na przykładach.

21. Scharakteryzuj język i styl wybranej epoki literackiej na przykładzie dwu reprezentatywnych dla niej przedstawicieli.
22. Stylizacja środowiskowa w literaturze – jej odmiany i funkcje. Omów na przykładach.
23. Język grup hiphopowych. Omów na podstawie tekstów zaczerpniętych z polskiego hiphopu.
24. Językowe kształtowanie świata w liryce. Funkcje środków artystycznych. Omów na podstawie analizy utworów wybranego poety.
25. Dokonaj analizy języka różnych reklam. Wyjaśnij, jaki obraz świata one kreują.
26. Język postaci literackiej jako element charakterystyki środowiskowej. Na wybranych przykładach omów mechanizmy językowe budujące tę zależność.
27. Zaprezentuj i oceń język oraz styl Twojego ulubionego publicyisty.
28. Zabawy i eksperymenty językowe. Omów wybrane przykłady takich praktyk literackich.
29. Dawna i współczesna sztuka epistolarna. Dokonaj analizy porównawczej listów z różnych epok.
30. Funkcje neologizmów w poezji. Omów na dowolnie wybranych przykładach z twórczości polskich poetów różnych epok.
31. Wpływy obce we współczesnym języku polskim. Omów mechanizmy najnowszych zapożyczeń i oceń ich zasadność.
32. Wyjaśnij, na czym polegała i czemu służyła dialektyzacja w literaturze minionych epok. Odwołaj się do konkretnych przykładów.
33. Błędy językowe. Analizując zjawisko, przywołaj przykłady z radia, telewizji, prasy i Internetu.
34. Zaprezentuj polszczyznę potoczną pokolenia swoich rodziców i oceń jej poprawność w kontekście kultury języka.